

У повісті показано і голодомор 33-го року, і колективізацію, ганебне явище в історії нашої країни розкуркулювання, коли виселили зі своїх хат і розорили три мільйони трудолюбивих сімей селян, а це майже 15 мільйонів чоловік, розгром церков у 30-ті роки. У передмові до книжки автор каже: «Не знаючи лихого минулого, не збудуємо хорошого майбутнього, а народ, який не знає своєї історії, приречений знову її пережити».

Хочеться кілька слів сказати й про автора В. П. Манойленка. Учасник, інвалід Вітчизняної війни, учитель історії. За участь у війні і педагогічну роботу нагороджений 18 урядовими нагородами, пенсіонер, живе в Чернігові. Друкувався в журналах «Київ», «Дніпро», «Піонер», «Радянська школа». 1991 року в Чернігівському облполіграфвидавстві вийшла його документальна повість «Олена Білевич».

Зараз Володимир Павлович закінчує повість «1941 рік» про оборону Києва, в якій він брав участь, про підпілля і партизанський рух на Чернігівщині. Брат В. П. Манойленка Михайло партизанів у з'єднанні М. Попудренка і загинув в бою з німцями в 1943 році. Побажаємо В. П. Манойленку творчих успіхів.

Микола ЯРКОВИЙ.

«ТУДИ, ДЕ СЛЪОЗИ ФАЕТОНА...»

На віях — осінь, в косах — перший сніг,
А кроки прагнуть молодого літа.
Хотіти — гріх. І не любити — гріх.
І гріх любити — неталановито.
Пречиста осінь, твій опальний друг
Цю старість приміряє лицемірно.
Одна метагалактика — покірنا:
Космічний біль. І безконечний круг.

Це — Сергій Дзюба. Щойно у видавництві «Смолоскип» вийшла в світ збірка його поезій «Колись я напишу останнього вірша». Голова творчої асоціації «500» Максим Розумний та відомий літературознавець Роксана Харчук відібрали до книжки близько 200 Сергійових віршів. Р. Харчук написала післямову. С. Дзюба жартома називає збірку «першим вибраним».

До книжки не увійшли поезії Сергія на національну тематику, написані у 80-ті роки. «Тоді вони справді звучали доволі гостро. А зараз і без мене вистачає політичної кон'юнктури», — вважає автор.

У збірці є верлібри, римовані та білі вірші, катрени, стилізовані хоку... В основному, це — інтимна лірика, написана для друзів та дружини Тетяни (їй і присвячена книга), поезія кохання, болю, світлого смутку і якогось «четвертого виміру», що існує в уяві, але обов'язково мусить бути — поруч:

Я люблю день, коли до мене прийшов Чюрльоніс
І простягнув сльозу Фаетона,
Настояну на мелодіях зірок.
І я, що звик висмоктувати час
з пальця,
Захворів на Всесвіт.

Зараз не стихають суперечки з приводу авангарду і неавангарду, модернізму і постмодернізму. С. Дзюба перебуває поза цими літературними «бурями». Свій стиль він називає «фантастичним реалізмом», то-

му що «просто реалізму» в поезії не існує. Копіювання дійсності не є мистецтвом. Це можна назвати «римованою публіцистикою» — у кращому випадку. А поезія? Поезія — це:

**Білі вірші мої, ви — березовий сік,
Що по краплі в слова — знов зі свіжої рани...**

С. Дзюба — переможець минулорічного літературного конкурсу видавництва «Смолоскип». Дещо раніше він виграв «Конкурс надій наших», організований Спілкою письменників. Друкувався в багатьох українських та закордонних виданнях. У Чернігові та Києві (в СПУ) відбулись його авторські вечори. Також у Чернігові він організував презентацію антології української поезії «Молоде вино», започаткував літсторінку «Фаетон»; вів проблемний семінар на нараді молодих літераторів в Ірпені...

Кажуть, що митець починає з поезії, продовжує прозою, а закінчує критикою. Недавно Сергій взявся за прозу. Але, думаю, для літератури буде все-таки краще, якщо й через двадцять років чернігівський лірик писатиме вірші про кохання, присвячені... поетесі Тетяні Дзюбі. Наприклад, такі:

**Колись я напишу останнього вірша
І не доживу до старості:
Впаду собі на дорогу осіннім листям
І мені буде легко.
Не хвилюйся: я все одно.
Прийду на побачення з тобою,
Зваблений тоненькою свічкою
У храмі.**

Андрій КОКОТЮХА.

У ПОШУКАХ МАТЕРИНСЬКОЇ ЗЕМЛІ ГЕНІЯ

Майже 200 років досліджується шедевр культури Київської Русі «Слово о полку Ігоревім». Представниками різних наукових дисциплін — від астрономів та біологів до мовознавців та археологів — зроблено надзвичайно багато. Окреслився цілий науковий напрямок — словознавство. Проте величний твір містить ще багато нез'ясованих, суперечливих питань, а подекуди, взагалі, «темних місць».

Однією з головних проблем словознавства є пошуки Автора твору, встановлення його імені. Це проблема кардинальна, адже від її вирішення залежить трактування тих чи інших місць твору, наше сучасне розуміння та оцінка подій, описаних у ньому. Справа в тім, що «Слово», як, мабуть, ніякий інший твір, все зіткане з численних паралелей, асоціацій, ремінісценцій. Воно неоднозначне як у цілому, так і у деталях — в конкретних інтонаційних забарвленнях та акцентах. Зрештою, це і є тим головним, що різнить справжнє високохудожнє явище від сурогату, підробки під продукт творчості. Звідси і нагальна необхідність підходів до «Слова» не лише як до об'єкта суто наукового дослідження, а й як до твору. Отже, і сам підхід має поєднувати в собі такі, на перший погляд, антагоністичні риси як науковість та творчість, прагматизм та поезію. Там, де йдеться про творіння геніїв — ці риси не виглядають антагоністичними, навпаки — вони становлять навіть не поєднання, — єдність.

За два століття безліч осіб зверталось до «Слова», і сьогодні ми можемо констатувати — по-справжньому вагомий доробок у словознавстві мають саме ті вчені, які зуміли виробити в собі такий двоєдиний